

Kylaggregat och köldmedier

Information om köldmedier för kyl- och värmepumpsanläggning

Vissa köldmedier (kallas ofta freoner) bryter ner ozonskiktet och påverkar klimatet mycket negativt. För att minska miljöskadan finns det regler för vilka köldmedier som får användas vid nyinstallation/konvertering av kyl- och värmepumpaggregat eller påfyllning av befintliga aggregat. Reglerna gäller också skötsel och underhåll av anläggningarna.

Kraven på kontroll och rapportering finns reglerat i EG-förordning nr 157/2014 och i Förordning (SFS 2016:1128) om fluorerade växthusgaser och Förordning (SFS 2016:1129) om ozonnedbrytande ämnen parallellt med EG-förordningen (EG1516/2007) om läckagekontrollkrav för utrustning som innehåller vissa fluorerade växthusgaser.

För vem gäller reglerna?

Reglerna gäller dig som bedriver yrkesmässig verksamhet och har kylar, frysar, luftkonditionering eller värmepump installerad i lokalerna. Det är viktigt att du känner till och följer de regler som gäller för installation och skötsel av kylaggregat och utrustningar som innehåller köldmedier. För mer kunskap om f-gasförordningen ta del av informationen på webbsidan <http://alltomgas.se>

Nyinstallation och konvertering

Vid nyinstallation av kylutrustning på 14 ton koldioxidekvivalenter eller mer krävs information (anmälan) till Miljö-Hälsa. Informationen ska lämnas in i god tid före installation/konvertering. Detsamma gäller vid konvertering av kylutrustning på 14 ton koldioxidekvivalenter eller mer då ett köldmedium ersätter ett annat.

Länk till Blanketten Information.

Vid utebliven information påförs en miljöstraffavgift på 5 000 kr.

Vid installation, utbyte, ombyggnation eller reparation av köldmedieanläggningar ska läckagekontroll genomföras av certifierade kylfirmor. Detta ska redovisas i årsrapporten.

Köpa ny utrustning

När du köper ny utrustning är du skyldig att ta hänsyn till vilken utrustning som har den minsta miljöpåverkan. Vilken typ av köldmedium och vilken mängd innehåller utrustningen, och hur mycket el förbrukar den? I dag finns möjlighet att köpa utrustning som innehåller miljövänligare köldmedium till exempel koldioxid. Det är viktigt att ett sådant alternativ övervägs.

Varje utrustning ska ha en märkning

Varje utrustning som du ansvarar för ska ha en märkning där det framgår köldmedietyper och köldmediemängd. Det måste finnas drift- och skötselinstruktioner på svenska för varje utrustning och du är skyldig att föra register för varje utrustning. I registret ska framgå om köldmedium tappats av eller fyllts på, när läcksökning genomförts och vem som gjort detta.

Läckage kontroll (periodisk läcksökning)

Som ansvarig för anläggningen ska du se till att läcksökning görs av en certifierad kylkontrollant

med jämna mellan rum. Från och med 1 januari 2015 gäller nya regler, vilket bland annat innebär att det är köldmediegasens så kallade koldioxidekvivalent som avgör hur ofta läcksökningen ska göras. Gränsen för läckagekontroll låg tidigare vid tre kilo fyllnadsmängd. Nu är gränsen 5 ton koldioxid ekvivalenter. För att räkna fram koldioxidekvivalenten för din anläggning ska du multiplicera köldmediegas med gasens GWP-faktor (Global Warming Potential faktor). Ni kan göra detta på hemsidan www.alltomgas.se

Ett exempel: En kylutrustning som innehåller HFC-134a kan ha en fyllnadsmängd på 3,5 kilo, medan en utrustning som innehåller HFC-410 kan ha en fyllnadsmängd på 2,4 kilo för att nå gränsen 5 ton koldioxidekvivalenter.

När ett läckage av fluorerade växthusgaser uppstår ska du som operatör se till att utrustningen kontrolleras av certifierad person inom en månad efter reparationen för att bekräfta att reparationen har fungerat.

Ta reda på hur ofta din anläggning ska kontrolleras

Om er anläggning innehåller:

- 5-49,9 ton koldioxidekvivalenter – ska den läcksökas minst en gång om året eller, om ett läckagevarningssystem är installerat, minst var tjugofjärde månad.
- 50 – 499,9 ton koldioxidekvivalenter- ska den läcksökas minst en gång var sjätte månad, eller om ett läckagevarningssystem är installerat, minst var tolfte månad.
- 500 ton koldioxidekvivalenter eller mer – ska den läcksökas minst en gång var tredje månad eller, om ett läckagevarningssystem är installerat, minst var sjätte månad.

Observera att de nya reglerna kan innebära att kylaggregat som innehåller mindre än 3 kilo måste läcksökas, om det innehåller minst 5 ton koldioxidekvivalenter. Aggregat under 3 kilo köldmedia ska börja att läckagekontrolleras från och med den 1 januari 2017.

Utrustning med 3 kg eller mer men mindre än 5 ton koldioxidekvivalenter fräntas kravet på periodisk läckagekontroll och ska därmed inte redovisas i årsrapport för köldmedia.

Hermetisk sluten utrustning i mängder på mindre än 10 ton koldioxidekvivalenter omfattas inte av läckagekontroller (förutsatt att utrustningen är märkt som hermetiskt sluten). Observera att det kan innebära att kylaggregat som innehåller mindre än 6 kilo och är hermetisk sluten ska läcksökas, om det innehåller minst 10 ton koldioxidekvivalenter. Aggregat under 6 kg köldmedia ska börja att läckagekontrolleras från och med den 1 januari 2017.

Tänk på att köldmedium med stor klimatpåverkan innebär tätare kontroller. Det kan vara ett skäl till att byta till ett alternativ med lägre klimatpåverkan redan nu och att välja andra alternativ när det blir aktuellt att nyinstallera.

Krav på person- och företagscertifiering

Från och med den 4 juli 2011 är det krav på att samtliga personer som jobbar med fluorerade växthusgaser ska vara certifierade (detta krav gäller bl.a. för läckagekontroll, installation, underhåll, service och omhändertagande av köldmedium). Uppgifter om vilka företag och personer som är certifierade hittar ni på INCERTs hemsida <http://www.incert.se>

Rapport till Miljö-Hälsa

Om din anläggning innehåller en köldmediegas med en sammanlagd mängd på 14 ton koldioxidekvivalenter eller mer måste du varje år rapportera resultaten från läcksökningarna till Miljö-Hälsa. Rapporteringen ska du göra senast 31 mars för året som har gått.

Rapporten ska redovisa alla åtgärder som gjorts på kylsystemet under det föregående året. Dessutom ska installerade, påfyllda och omhändertagna mängder av köldmedier uppges. Om du inte skickar in en rapport eller om din rapport kommer in för sent kan det innebära en så kallad miljöstraffavgift.

Förbud mot vissa köldmedier

Regeringen har beslutat att det är förbjudet att använda CFC i befintliga kyl- och värmepumpanläggningar. Befintliga stationära anläggningar (enhetsaggregat) med 900 gram CFC eller mindre är undantag från förbudet tills de tjänat ut.

Sedan den 1 januari 2015 är det användarstopp för alla kylanläggningar som innehåller HCFC-köldmedier med en fyllning på 3 kilo eller mer. Det innebär att sådana anläggningar ska ha skrotats och tömts på köldmediegas eller ersatts med nyare köldmedium.

Regler från och med 2020

Köldmedium med högre GWP-faktor än 2500 (R404A) får inte fyllas på vid installation och service av utrustningar som innehåller mer än 40 ton koldioxidekvivalenter (motsvarar 10 kilo R404A). Förbudet gäller från och med den 1 januari 2020.

Skrotning

Skrotning av aggregat får endast utföras av ett behörigt kylföretag. Kopia av det skrotningsintyg som kylföretaget utfärdar ska skickas till Miljö- Hälsa. Alla aggregat som skrotas under ett år ska också redovisas i Årsrapporten

Byte av verksamhetsutövare

Glöm inte att informera Miljö-Hälsa om du säljer eller övertar en anläggning (företaget byter ansvarig verksamhetsutövare). Gör du inte detta, debiteras tidigare operatör (verksamhetsutövare) års- och tillsynsavgifter.

Miljöstraffavgifter

I Miljöbalken finns bestämmelser om miljöstraffavgift, som är en administrativ straffavgift. Avgiften ska betalas till staten när verksamhetsutövaren har åsidosatt vissa bestämmelser. Miljöstraffavgift tas bl.a. ut för utebliven anmälan (information), ha låtit utföra läckagekontroll m.m. utan att inneha ett giltigt certifikat, utebliven installationskontroll eller återkommande läckage kontroll som inte gjorts inom föreskriven tid eller försenad rapportering.

Lagstiftning

Lagstiftning som är tillämplig vid användning av köldmedier för kyl- och värmepumpanläggningar är bland annat:

Miljöbalken (SFS 1998:808)

Förordningen om miljöstraffavgifter (SFS 2012:259)

Förordningen om kemiska produkter och biotekniska organismer (SFS 2008:245)
Förordning om vissa fluorerade växthusgaser (EU 157/2014)
Förordning (SFS 2016:1128) om fluorerade växthusgaser
Förordning (2016:1129 om ozonnedbrytande ämnen
EG-förordningen (EG1516/2007) om läckagekontrollkrav för utrustning som innehåller vissa fluorerade växthusgaser

Blanketter

Information (anmälan) av stationär kyl-/värmepumpsutrustning (aggregat/anläggning) med HFC-köldmedier

Kontrollrapport vid kontroll för läckage

Årsrapport och rapport för skrotning

(Blanketterna ligger under blanketter-externa)

Länkar

[Naturvårdsverket](#)

[Miljobalken](#)

www.miljomal.se

www.kvforetagen.se Kyl & Värmepumpföretagen

www.alltomgas.se